

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון ל' תשרי תשפ"א | דף היומי בבלי: עירובין ע | דף הכולל: פסחים לז.
דף היומי בהלכה: מסימן תקי"ח אמצע סעיף א' "אבל אבנים" עד סעיף ב'.
מוסר: אהבת חסד - פרק י"ב עד 'ונוכל לראות'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הבושה 'יש מתבייש אם ימנע' עד שער האהבה 'ויאהב רעיו'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

"סודו של ניגון": שיחה מרתקת מלפני כעשור שנים עם כ"ק האדמו"ר מפיטסבורג זצ"ל | הרופא הבכיר שעשה ספונז'ה בבית הכנסת | "האם אתה יודע בשביל מה נוצר הזמן?" – שאל אותי מרן הגרש"ז זצ"ל | 1998

על דא ועל הא

ולפתע זה קורה: בעיצומו של ה'טיש' מלחין הרבי במתווה-ידיים אופייני ניגון חדש. "יודו לשמך גדול ונורא"... אחרי ה'טיש' ניסינו לדלות מחסידים את 'שאלת המיליון': מהו סוד קסמם של ניגוני הרבי?

מרתק: הרב אברהם ישראל פרידמן, סופר 'במה', התקבל לפני כעשור לשיחה אצל כ"ק האדמו"ר מפיטסבורג זצ"ל שנסתלק מעימו לא מזמן. לפניכם חלקים מהשיחה המרוממת שעסקה בכוח הניגון המפורסם של הרבי זצ"ל, שכבש לבבות רבים בעולם היהודי כולו

על דמדומים של 'פניא דמעלי שבתא' בקרית פיטסבורג, אשדוד. השמש כבר צובעת את השמים באור אדום בוהק, השקיעה באופק. תפילת מנחה וקבלת שבת בהיכלו של כ"ק האדמו"ר מפיטסבורג זצ"ל.

ב'מזמור לדוד', הרבי מונה פסוק אחר פסוק בקול, והקהל אחרי, כנראה כמנהג בית נדבורנא שחסידות פיטסבורג מסתעפת אחריה. פיוטי 'לכה דודי' מושרים במנגינת 'לעשות נחת רוח' והבית של 'בואי בשלום' במארש חסידי עתיק. עשרות חסידים, בהם גם זקנים ויודעי שיבה, מלווים את הרבי בצאתו את הקודש לעבר ביתו הסמוך, שברחוב פיטסבורג 42, בשירה ספונטנית של 'הייליגע שבועס' הנפוץ של ויזניץ.

לבנים בוהקים ושני חוטי משי שחורים לאורכם, ואבנט בגוון זהה, נכנס הרבי ל"חדר הטישים" הגדול הממוקם מתחת לבניין פנימיית הישיבה. הס מושלך בקהל. לצידו של הרבי ישוב כחמיד לפני רבו, גיסו, חתנו של כ"ק האדמו"ר הקודם רבי אברהם אבא זצ"ל, רבי גרשון פערל שליט"א. מאחוריו, ההויז'בוחר (דאז) ר' פנחס וייס הי"ו. על פיזור האוכל לקהל, מופקד הרב אריה קורלנסקי, העומד לצד השולחן. הרבי נוטל חלק אקטיבי בשירה הסוערת. "ל-מקדשך, ל-מקדשך תוב--- אוי, ולקודש קו-דשין---", משורר הרבי לבדו את שירו, בצורה איטית, עדינה ומשתפכת, כשרק בתום שירתו שב הקהל שעל הפראנצע'ס ושר את השיר הנודע. כל נעימה של הרבי, מקבלת נופך רב של משמעות. ה"לקודש", נשמע וזועק מאליו את ה"לקודש", וכן הלאה.

השעה 10:00 בלילה, ליל שבת מלכתא. כשהוא עטור שיראין

השיר הזה, אני אומר לרבי, אין גן ילדים בישראל שלא מכיר אותו.

"וחוץ מזה, השיר 'אילן אילן' ו'ליבי ליבי ובשרי'".
אביו, הרבי הקודם, דיבר על כך?
"לא במיוחד".

יש שירים כמו "למקדשך" ואחרים שהרבי שליט"א הלחין, והפכו, ברבות השנים, לנכסי צאן ברזל בשולחן הבית היהודי, הרבי צפה שזה כל כך יתפוס?

"בכלל לא. השיר הזה בכלל הולחן ביום חול. יש גם את השיר 'ויידע כל פעול' שגם תפס חזק", מוסיף הרבי.

יש גם חילונים שהגיעו לרבי והתחזקו מכח השירים?
"כן. יש אנשים שבאו אליי, ואומרים לי ששירי פיטסבורג, זה לא שירים מהסטייל של היום, זה שירים כמו של פעם, ואדבר, אני שמח בכך. זה אחד מהעניינים החשובים, להתנזר מהשירה של היום".

המוזיקה החסידית, היא אלטרנטיבה לפורענות שבצד שכנגד, או שהיא תכלית בפני עצמה?

"תלוי", חוכך הרבי. "יש אנשים שאצלם זה במקום, ויש אנשים שאצלם זה עבודה בפני עצמה. חשבתי פעם, אנחנו אומרים כל יום: 'הבוחר בשירי זמרה'. יש שירה, ויש זמרה, השירה היא כמו השירים שנכתבו בזמנו על ידי פייטנים, כמו רבי יהודה הלוי, ויש זמרה שהיא הניגון, כמו שאנו עושים היום. אנו אומרים שהקב"ה בוחר בשניהם יחדיו: גם בשירה, וגם בזמרה! הדבר הזה מלמד אותנו על כוחו של הניגון.

"זה כבר ידוע מהרבה ספרים", מוסיף הרבי ומטעים, "שהניגון מעורר את הלב והרגש, הוא לא נותן שנישן, שניקח את החיים באופן ישנוני, אלא שנחיה קבוע עם הקב"ה ונתעורר.

"עניין השירה זה לא מן החדש, זה כבר מזמן הלווי", מבהיר הרבי בנועם. "יש ספר אחד שמביא מהמדרשים שיהודי היה מביא קרבן במקדש, והרי עליו לשוב בתשובה, ואילו היה מביא את הקרבן באופן שטחי, ולא היה עושה תשובה, היו קוראים ללויים, והיו מנגנים לפני הבן אדם, עד שהיה שב בתשובה".

באותה תקופה של שיחה עם הרבי זצ"ל, נפטרו כמה מגדולי ישראל באופן פתאומי. ביקשנו את התייחסותו של האדמו"ר זצ"ל. מי פילל שכעבור עשור יסתלק הרבי זצ"ל בפתאומיות... לאחרונה, שאלתי, פוקד אותנו גל סוער של פטירת גדולי הדור, מה עושים ברוחניות כדי לנסות לבלום את הגל הזה?

"זה בהחלט נוראי", אומר הרבי ומפרט: "כשמרן כ"ק האדמו"ר מוויזניץ זי"ע או מרן הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצוק"ל נלב"ע, הם היו מבוגרים מאוד, אך יש כאלו שהסתלקו ממש בגיל יחסית צעיר... גם פטירת ראש ישיבת מיר הגאון הגדול רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, הייתה פתאומית ולא צפויה, הרי הוא לא חצה עדיין את גיל ה-70. ובהחלט זה דבר שחייבים לזכור ולחשוב

גם המשך הטיש מנווט בשירת הרבי, כמו כעת - הרבי פותח את השיר, ורק כשיסיים, הקהל יחרה אחריו. גם כשהקהל שר, טופח הרבי קלות, לפי הקצב, בשולחן. בהמשך הטיש, ישורר הרבי את השיר 'ליבי ובשרי' של אביו זצוק"ל, אם כי בתוספות שונות, עם קטעי ליווי מופלאים וקסומים. "שירת הרבי מתאפיינת בדייקנות", מיטיב לתאר זאת בחור ליטאי הנוכח כאן בטיש זה מספר פעמים.

ולפתע, זה קורה. בעיצומו של השולחן, מלחין הרבי במתווה ידיים אופייני ניגון חדש. "יודו לשמך גדול ונורא" שמו, וזה סודו של הרבי. "יודו לשמך", הרבי שליבו הפועם לא מפסיק מלהודות. אחרי הטיש, ניסינו לדלות מחסידים את שאלת המיליון שכרוכה בשירת פיטסבורג: מה סוד נעימתה של פיטסבורג? שאלנו את יוצאי הטיש.

"בפיטסבורג ההווי בעיקר של מתיקות קסומה השואבת את כולך לעולם רוחני של התענגות על ד", מיטיב לתאר אחד החסידים. גיסו של הרבי, הרה"ג רבי גרשון פערל שליט"א, סבור כי "הייחודיות של שירת הרבי היא, כי אין שיר דומה לחברו כמלוא נימא - תמצא שיר אחד במקצב איטי ושיר אחד במקצב מהיר. כאן אין קו אחיד לרבי בשירים, וסגנון שניתן לזהות, אלא נעימות מנעימות שונות. הרבי מלחין שירים ללא הפוגה. גם בטיש האחרון של ליל שבת, הוא הלחין שיר, דבר שמעיד על חיבור ודבקות אינסופית בהקב"ה".

מוצאי שבת קודש.

דקות ספורות לאחר הבדלה, אנו זוכים להיכנס למעון קדשו של הרבי וליצוק מעט דברי קדושה.

צמרמורת של התרגשות חולפת בגוו, אנו פוסעים מדודות לעבר הרבי. על שולחנו בגוון הזהבה עשרות ספרים. אורות בוהקים מרצדים מולנו, תחושה עילאית כאן בחדר. הרבי מדבר בגילוי לב, מתבל את דבריו בדברי חכמה תורניים, וכצפוי, רגש רב מהול באמרו.

הרבי חתום על עשרות שירי קודש שחדרו לכל בית יהודי. איך מלחינים? מה הסוד של הנגינה הזו?

"אני לא יודע", אומר הרבי כמתנצל. "אילו הייתי יודע, הייתי מלחין קודם" (מחייך).

כלומר, הרבי החל להלחין שירים, רק אחרי הסתלקות אביו כ"ק האדמו"ר רבי אברהם אבא זצ"ל?
"בעיקר אחרי".

גם אביו, כ"ק האדמו"ר רבי אברהם אבא זצ"ל, נודע כמלחין בקודש.

"נכון. הוא הלחין גם את השיר הכי ידוע בעולם: ישמחו השמים ותגל הארץ, ירעם הים ומלואו-". הרבי מתחיל לפזם בעדינות את השיר: "ישמחו השמים.. ותגל הארץ.. ירעם הים.. ירעם הים ומלואו-".

עליו. יש להתחזק בתורה וביראת שמים".
ובפרט?

על הספר נתיבות שלום, ממנו אני מביא גם הרבה בספריי
ובתורותיי.

"הרבה הצלחות, א גיטע וואך", מברך הרבי בחמימות, ואת
ליבנו מציף אושר על שעה של קורת רוח אמיתית שזכינו בחיק
הרבי.

"חושבני שאולי כדאי להשקיע יותר בלימוד המוסר. החפץ
חיים, כידוע כותב זאת בראש ספרו המשנה ברורה, כלומר,
שמדובר בהלכה פסוקה, ולא רק ב'עניין' חשוב, ואני ממליץ

על דא ועל הא

**בכל יום שישי, מיד לאחר שמרן שליט"א חוזר
מהמקווה, הוא תופס את החומש - לא משנה איך
הוא מרגיש ובכל מצב שהוא - ואינו עוזב אותו עד
שמסיים את לימוד שניים מקרא ואחד תרגום**

Aharon Krohn/Flash90

הנהגותיו של רבינו שר התורה שליט"א בקריאת שניים מקרא ואחד תרגום

לומד רבינו שליט"א את כל הספרי על הפרשה.
לימודים הללו על הפרשה תופסים את זמנו ביום שישי משעת
הצהרים אחרי המקווה - כאשר הוא אינו מוכן בשום אופן לנוח
ולא שידברו איתו עד שהוא מסיים את לימוד כל הפרשה - עד
שבת, ולעיתים עד תפילת מעריב, ובפרט כשיש בנוסף את הלימוד
של המכילתא או ספרי וספרא.

יש לרבינו מנהג מאוד מעניין: כאשר הוא מגיע בלימודו את
הפרשה לפסוקים בהם נוהגים לעמוד בבית הכנסת, הוא נעמד
בהם בשעת לימודו. כך זה באמירת הפסוקים בויכולו, אז ישיר,
בתוכחה, בעשרת הדברות וכו'.

עוד דבר מעניין מאוד נוהג רבינו שליט"א: בעת שהוא קורא
את פסוקי התוכחה בפרשות בחוקותי וכי תבוא, הוא מקפיד על
כך ולא מרשה בשום אופן שמישהו יעמוד או ישב מולו. ובאם
מישהו יושב מולו בעת קריאת הפסוקים הללו, רבינו מסובב את
ראשו לכיוון אחר, שלא יהיה ח"ו כביכול מתכוון עליו בפסוקי
התוכחה.

(גיליון 'במה', מתוך מאמרו של הרה"ג רבי גדליה הוניסברג שליט"א,
רב קהילת 'שונה הלכות' ב"ב)

בשבוע שעבר, בו התחלנו מחדש את לימוד התורה בפרשת
בראשית, שמתו לב לדבר שמאוד תפס אותי:
בכל יום שישי, מיד לאחר שרבינו הגדול שליט"א חוזר
מהמקווה לאחר תפילת מנחה, הוא תופס את החומש, לא משנה
איך הוא מרגיש ובכל מצב שהוא, ואינו עוזב את החומש עד
שמסיים את לימוד שניים מקרא ואחד תרגום.

סדר הלימוד של רבינו שליט"א בשניים מקרא ואחד תרגום
הוא באופן הבא:

תחילה קורא רבינו שליט"א את כל המקרא מתחילה ועד סוף
פעם אחת, לאחר מכן קורא את כל התרגום, לאחר מכן קורא שוב
את כל המקרא בפעם השניה, ולאחר מכן את כל הרש"י. כאשר
מסיים רבינו שליט"א את קריאת כל הפרשה באופן זה, הוא קורא
כל ההפטרה.

פרט מעניין מאוד: יש לרבינו שליט"א מנהג, א מויראדיגע
זאך. בחומש שמות מוסיף רבינו שליט"א את לימוד המכילתא
בכל שבוע על אותה פרשה; בחומש ויקרא לומד רבינו שליט"א
את הספרא שהוא על תורת כהנים; ובחומשים במדבר ודברים

להתחיל את היום ברגל ימין
חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

**הפורתח
בכל יום..**

המייל היומי של 'דרשו'.

"יש קו מאוד חזק שעובר כחוט השני בין כל העובדים, הרצון העז לזכות ולזכות את הרבים, כמה שיותר. מי שאין לו את זה בדנ"א, לא מתאים לעבודה הזאת"

שיחה עם 'הרב משה' הרמן, לקראת המהדורה המיוחדת של 'הפותח' שתתפרסם בעז"ה מחרתיים, לציון הגיליון ה-2,000.

האדירה שעשינו מניזולטר בסיסי לניזולטר המושקע שנשלח בשנים האחרונות, בוודאי יודעים כמה יצירתיות היתה טמונה במהלך הזה, וכמה יצירתיות נדרשת מאתנו, כל אנשי הצוות, יום ויום ושעה שעה כדי שמחר יגיע ניזולטר שיהיה מעניין לא פחות מזה שנשלח אליכם אתמול".

הרב הרמן מספר לנו מה עומד להתחולל ביום שלישי הקרוב בעזרת ה': "התוכנית היא לתת לציבור הצצה קצת יותר מעמיקה אל מאחורי הקלעים של היוזמה הזאת. אנחנו נביא ראיונות עם העורכים והכותבים השונים. נספר על העבודה, איך היא מתבצעת בפועל, וגם הרגש הרב שטמון בה, כי אצלנו ב'דרשו' יש קו מאוד חזק שעובר כחוט השני בין כל העובדים, הרצון העז לזכות ולזכות את הרבים, כמה שיותר.

"מי שאין לו את זה בדנ"א, לא מתאים לעבודה הזאת. זה משהו שההנהלה מטפחת פה כל הזמן, וזו באמת השאיפה שעומדת מאחורי כל שיחה, ראיון, אייטם, מאמר, סיקור או כתבת צבע שאנחנו מביאים ב'הפותח' או ב'לקראת שבת' או בכל פלטפורמה אחרת כמו עלוני התוכן של ארגון 'אחינו' ומוקד הישיבה ועוד ועוד".

לקראת יום חגם של כותבי וקוראי המהדורה היומית 'הפותח' בכל יום, מבית 'דרשו', ועם התקרב הגיליון ה-2,000 שיופץ לרבבות המנויים בעזרת ה' מחרתיים, ביום שלישי הקרוב, שוחחנו עם הרב משה הרמן, המנהל את מערך העריכה וההפקה של 'הפותח', שמספר לנו קצת על התחושות ועל התוכניות המיוחדות לקראת יום שלישי הקרוב.

"מדובר בציון דרך חשוב מאוד", אומר הרב הרמן בפתח דבריו. "המשמעות של זה היא שבמשך 2,000 ימי חול רצופים, ימי ראשון עד חמישי, בכל שבוע, בכל חודש בכל אחת מהשנים האחרונות, קיבלו רבבות מנויים בשעות הבוקר המוקדמות את גיליון 'הפותח' לתיבת הדואר האלקטרוני שלהם.

"זאת משימה לא פשוטה, מורכבת מאוד. מדובר בעבודה מפרכת שמצריכה שיתוף פעולה הדוק וצמוד של כל אנשי הצוות. זה איתור חומרים, כתיבתם, עריכתם, ניפוי מטעויות ושגיאות, עיצוב גראפי, בחירת תמונות ועוד, וכל זה עם 'דד ליין' מאוד מאוד חזק, כל בוקר, כל בוקר. בלי חכמות, בלי חופשים ובלי לקחת אתנחתא של כמה ימים לפני שנחליט להמשיך".

לדבריו: "הקוראים הוותיקים, שעוד זוכרים את הקפיצה

הסיפור היומי

לפתע מקבל רבי מיכל טלפון ממשב"ק האדמו"ר מסקולען זי"ע. "הרבי רוצה לדבר אתך", אמר לו, ובתוך רגע כבר נשמע קולו של הרבי בטלפון. "מדוע הרבי מטריח עצמו להתקשר אלי בדחיפות בדיוק היום?" - שאל רבי מיכל בהתרגשות

מסקולען זי"ע, ואמר לו שהרבי רוצה לדבר עמו. רבי מיכל השתומם מאד, ושאל אותו: "הלא הרבי עובר ניתוח היום, ומה לו לדבר עמו היום?"

ופתאום שמע את קול הרבי בטלפון, ושאל את הרבי ברוב התרגשות: "מה ראה הרבי כ"כ דחוף להטריח עצמו להתקשר אלי בדיוק היום?"

אמר לו הרבי: "אני לא רגוע - הלא ישנו בחור אחד שרוצה מאוד להיכנס לישיבתך, ואתה לא רוצה לקבלו, והדבר לוקח לי

שח הגה"צ אב"ד סאנטוב שליט"א: הגה"צ רבי יחיאל מיכל דסקל שליט"א ראש ישיבת 'צמח צדיק' ויז'ניץ בורו פארק, סיפר לי סיפור נפלא: לפני כמה שנים עבר כ"ק מרן האדמו"ר מסקולען זי"ע ניתוח קשה, ואמרו תהלים לרפואתו בהרבה מקומות, ובישיבתו - בישיבת ויז'ניץ - גם אמרו תהלים. והנה בהגיע היום שבו היה הרבי אמור לעבור את הניתוח, לפתע מקבל רבי מיכל טלפון מאת המשב"ק של האדמו"ר

אך הרבי לא הרפה, ושוב שאל אותו: "אתה מבטיח לי שיהיה מסודר?"
אמר לו רבי מיכל: "רבי! הבחור כבר בפנים, הכל מסודר על הצד היותר טוב".
ורק אז נכנס הרבי לחדר הניתוח...

(נעם שיח)

את בריאותי. אני יודע שמאוד טוב לבחור ללמוד בישיבתך, ודע לך - אינני יכול ללכת לניתוח בלי לדעת שאתה מכניס את הבחור לישיבה"...
רבי מיכל כמעט ודבקה לשונו לחכו מרוב השתוממות, ומיד אמר לרבי שהוא יכול להיות סמוך ובטוח שהוא יקבל אותו בישיבתו.

יהלומים מגדולי ישראל

חשתי מבוכה רבה, ואמרתי לרבינו שזו טרחה, בזבוז זמן וביטול תורה... רבינו, שהיה עם הגב אלי, הסתובב כלפיי ושאל תוך כדי חיוך: "כלום הינך יודע עבור מה נוצר הזמן?"

המכתב למעטפה, והתכוון לכתוב עליה את שם הפרופסור. אך אמר שאין הוא זוכר את שמו הפרטי של הפרופסור, ואין זה יאה לכתוב לאדם חשוב כזה ללא ציון שמו הפרטי. קם, אפוא, רבינו ממקומו ופנה לעבר החדר השני, באומר שילך לחפש את שמו במדריך הטלפון.

אני, שחשתי מבוכה רבה, אמרתי לרבינו, שזו טרחה, בזבוז זמן וביטול תורה... רבינו, שהיה עם הגב אלי, הסתובב כלפי ושאל תוך כדי חיוך: "כלום הינך יודע עבור מה נוצר הזמן?" הוא מותיב והוא מפרק לה - "בשביל לעשות חסד עם בני אדם!"...

('חכו ממתקים' עמ' קכת, הובא בגיליון 'להתעדן באהבתך')

סיפר הרב מרדכי ארנון זצ"ל:

ביקשתי להתקבל אצל פרופסור בכיר בבית חולים במרכז הארץ. הלה היה פרופסור מעולה ומומחה בתחומי, ומחמת שרבו הפונים אליו, היו צריכים להזמין אצלו תור, חודשים ארוכים מראש. דא עקא, הנושא שלי היה דחוף משהו, ועל כן נועצתי במורי ורבי, הגאון רבי אברהם דוב אויערבאך שליט"א. הוא הציע לי לפנות אל אחיו הגדול, הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, כדי שיצייד אותי במכתב בקשה מיוחד אל הפרופסור הנ"ל. עליתי אל רבינו ומסרתי לו דברי אחיו. רבינו חיך את חיוכו הטוב, והחל מיד לכתוב את המכתב המיוחל. כשסיים, הכניס את

קול העם

לאחר בדיקה התברר כי הפעוט בלע בורג ועליו לעבור טיפול דחוף. בצר לו החל האב להתפלל מעומק ליבו שיצליחו להוציא את הבורג ללא ניתוח. לפתע עלה רעיון במוחו...

שני סיפורים נפלאים על חשיבות ההקפדה בקדושת בית הכנסת

לציון האדמו"ר מלעלוב לבקש שם רחמים על בנו, ולומר שהוא (האב) מקבל על עצמו לא לדבר בשעת התפילה וקרה"ת, שכידוע האדמו"ר זצ"ל מסר עצמו על דבר זה.
שכנו מיהר לעשות כך, בעוד שבבית חולים המשיכו את ההכנות לקראת הניתוח.

כרגיל במצבים כעין אלו מבצעים צילום נוסף לפני הניתוח, וכן כאן עשו צילום לדעת על מיקומו המדויק של הבורג. והנה להפתעתם הבורג נעלם ואיננו!! כל הנוכחים לא האמינו למראה עיניהם, זה לא היה דבר סביר בכלל.

הקבלה הטובה ששחררה את הבורג

י.ט. אברך תושב ביתר עלית, עשה תיקונים בביתו וכהרגלו הניח את הבורג בין שפתיו. תוך כדי עבודתו הבחין בבנו בן השנה וחצי משתעל ללא הפסקה ופניו מכחילות. האב נסע במהירות ל'הדסה' בירושלים, ושם התברר לו שבנו בלע בורג (כנראה ניסה לחקות את אביו בהכנסת ברגים לפה) וצריך לנתח את הילד.

בצר לו התחיל להתפלל האברך מעומק ליבו שיצליחו לרפאות את הילד ללא ניתוח. לפתע עלה רעיון במוחו: הוא התקשר לשכנו שהינו חסיד לעלוב וביקש ממנו שיקח מונית על חשבוננו וייסע

הרופא הבכיר שעשה ספונז'ה בבית הכנסת

באחד המקומות שבו מתקיימים ימי 'בר בי רב' מזה עשרות שנים, נתגלה פעם מחזה של פלא. לאחר סעודת הצהריים שהוגשה לכל הלומדים באחד האולמות של בית המדרש, נשאר אחד המשתתפים במקום שבו סעדו האנשים את ליבם, סגר את הדלת אחרי, פשט את בגדיו הנאים, והתחיל... לנקות את המקום. היה זה רופא בכיר, העומד בראש מחלקה ידועה באחד מבתי החולים המפורסמים והגדולים בגוש דן, אדם שהמונים מתדפקים על דלתותיו ומבקשים עצה וישועה. הרופא, בניגוד לאנשים אחרים האוחזים במקצוע שלו, לא חס על כבודו, אלא עמל ויגע רבות כדי לנקות את מקום האכילה, וצחצחו כדבעי, ולא עזב את המקום עד שהיה בטוח שהכל נקי ומסודר. האנשים שראוהו בכך, וידעו שהוא אדם מכובד, ניגשו אליו

ושאלוהו מדוע הוא עושה זאת? והוא השיב:

"הייתי כאן במחזור הקודם של בר בי רב, וזכורני שהמתפללים הקבועים שבאו להתפלל לאחר תום השיעורים והדרשות, התרעמו על הלומדים המשאירים את המקום בצורה לא נקייה, והרגשתי ששם-שמים מתחלל בכך. לכן, החלטתי שמעתה ואילך אני אנקה ואצחצח את המקום, כדי שהמתפללים לא ילעיזו על לומדי התורה".

היו כמה מהאנשים ששהו במקום, שביקשו למנוע את הרופא המכובד להמשיך ולשטוף, אבל הוא עמד על זכותו לבצע את המצוה הגדולה. ואמנם, לאחר שהרופא ניקה את המקום, היה המקום נראה לתפארת, וקידוש השם גדול היה באותה שעה. (קול ברמה - בטאונה של רמת אלחנן)

(מתוך גיליון 'קדושת בתי מקדש מעט')

השו"ת היומי

בגלל הקורונה, בחורי הישיבה אוכלים בחדריהם ולא בחדר האוכל - היכן ידליקו נרות שבת?

האוכל אפשר שכל הבחורים יצאו בהם, כיון שזה מקום אכילה, אבל בזמן שאוכלים בחדרים, חייבים להדליק את הנרות בחדרים, ואם הנהלת הישיבה לא מרשה להדליק שם נרות מחשש שריפה, ידליקו בפרוזדור שלפני החדרים וישבו לאכול משהו ליד הנרות. (הגאון רבי יהודה אריה הלוי דינר שליט"א, גיליון 'מים חיים')

שאלה: בגלל מגיפת הקורונה בחורי הישיבה אוכלים בחדריהם ולא בחדר האוכל. היכן הם צריכים להדליק נרות שבת, והאם אפשר שכולם ייצאו בהדלקת שני נרות בחדר האוכל כמו בכל שבת?
תשובה: נרות שבת חייבים להיות במקום שגרים שם, במקום אכילה, או במקום לינה, ולכן רק בזמן שכולם אוכלים בחדר

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

אדם ששואלים אותו היכן אפשר למצוא כעת אש, והוא משיב: "במקום פלוני שבו מבשלים תמיד בשר ודגים". לפעמים זו אכן אמירה תמימה, ולפעמים לא...

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

כמה יש להיזהר מכתובת דברי לשון הרע בעיתון (או בשאר במות שיש להן תפוצה רחבה כמצוי בזמננו) שבה ניתן חלילה להיכשל במאות אלפי לאווין, רח"ל, כנגד כל מי שקורא ומקבל את הדברים.

מהו אם כן ההיתר של 'באפי תלתא'? מסביר ה'חפץ חיים', שההיתר הוא בדבר שאינו גנאי גמור, ויכול להתפרש בשתי משמעויות, ובזה התירו לאומרו בפני שלושה - כיון שכאשר

בסדר הלימוד היומי בספר 'חפץ חיים' מתחילים היום כלל ב' בהלכות לשון הרע, בו מבואר דין לשון הרע באפי תלתא. ה'חפץ חיים' פותח בכך, שלשון הרע אסור לספר אפילו בפני יחיד, וכל שכן בפני רבים, וככל שמתרבים השומעים כך גדול העוון, כיון שחברו מתגנה יותר, וכן הוא מכשיל הרבה אנשים באיסור שמיעת וקבלת לשון הרע. בהקשר לכך מביאים ב'ביאורים' ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מדברי הפוסקים, עד

ב'ביאורים ומוספים' מביאים, כי במקרה שהמספר מכיר שיש בין השומעים אדם ביקורתי מאד, המוצא טעם לפגם בכל אשר ישמע, ואף ללא שירמוז כלל באופן דיבורו ובתנועותיו לגנאי, יפרש אותו שומע שהמספר התכוין לגנות - כתב בקובץ 'מרפא לשון' שאסור לספר, וכמבואר ב'חפץ חיים' לקמן לעניין רכילות, והסכים על כך הגרש"ז אורבאך [ויש שרצה לחלק (שיעורי עיון) בין לשון הרע לרכילות בדין זה, ע"ש מה שביאר בזה].
אמנם אם בדבריו ובתנועותיו לא משתמע לגנאי, וגם אין לו לחשוש שיבינו השומעים את הדברים לגנאי, הביא שם בשם הגר"ש הומינר שלא ניתנה תורה למלאכי השרת, וכיון שבדיבורו עשה על פי דין אין צריך לחשוש במה שקרה אחר כך, וכן מעשים בכל יום שאחד מספר סיפור או אפילו הלכה ויש מי ששומעו ומבינו באופן שונה מהאמת ומכוונת המספר, ואין לאסור דבר זה, וכן הסכים הגרש"ז אויערבך.

אומרו בפני שלושה יודע בוודאי שהדברים יגיעו לאוזני האדם שעליו דובר, ולכן שומר עצמו בעת האמירה שלא יהיה ניכר מלשונו שזה גנאי.
הדוגמא שמביא לכך ה'חפץ חיים' היא - אדם ששואלים אותו היכן אפשר למצוא כעת אש, והוא משיב שניתן למצוא במקום פלוני שבו מבשלים תמיד בשר ודגים. לפעמים זו אכן אמירה תמימה, ולמשל, אם לאותו אדם יש אכסניה ובאמת מבשלים שם תמיד לצורך האורחים, והוא אומר בפשטות שבאותו מקום ניתן למצוא אש משום שתמיד מבשלים שם. אך לפעמים משמעותה של אמירה כזאת עשויה להיות: 'אצל פלוני תמיד תמצא אש, שם יש מסיבות כל היום וכל הלילה, תמיד אוכלים שם...' נמצא שהדבר תלוי תמיד בנסיבות, בטון הדיבור ואפילו בתנועות הנלוות לאמירה. ולכן אמירה מסוג זה ניתן לומר רק בפני שלושה אנשים, שאז ישמור עצמו בעת האמירה שלא ישתמע שום גנאי מדיבורו.

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

מדוע פגע שרו של עשו דוקא ברגלו של יעקב אבינו?

עירובין ע

יורש כרעיה דאבוה

שמרו את כל התורה כולה אעפ"י שלא היו מצויים, ושמרו אותה בארץ ישראל בלבד, מכל מקום קטרג ס"מ על יעקב. איש כמוהו, אשר צורתו חקוקה בכיסא הכבוד, אדם חשוב כמוהו, לא היה לו לפגום אפילו בחו"ל. כי יעקב אבינו בכל מקום שהוא נמצא, הוא א"י כי קשור בכיסא הכבוד. ואעפ"י שלא עשה עבירה ממש, מכל מקום אבק עבירה הוא כמו שמצינו אבק ריבית, אבק גזל ואבק לשון הרע.

עוד אומרים המפרשים - משום שיעקב אבינו לא היה בארץ ישראל 20 שנה, הוא לא כיבד את אביו... מילא 14 שנה שעבד בשביל רחל ולאחיה והוא הלך במצוות אמו, שנאמר {כו, מד} וַיִּשְׁבֹּת עִמּוֹ יָמִים אַחָדִים, ועל התביעה הזאת, שהוא לא כיבד את אבא שלו, נתן לו מכה בכף הירך. משום שכתוב "כי ברא כרעיה דאבוה" - הבן הוא הרגלים של האבא, לא היית הרגלים של אבא שלך כאן, כי היית בחרן, לכן נתן לו מכה בכף הירך.

פירוש נוסף אומרים המפרשים - שכל זמן שיעקב היה בחרן, היה עשו רץ בשביל אביו. הוא עשה מצוות כיבוד אב, כל הזמן ברגלים. יעקב כיבד את אביו ואמו בזה שהלך למצוא שידוך, עשו היה רץ כל הזמן בשליחות אבא שלו, היה לו את כוח המצוה ברגלים, לעומת יעקב שלא היה לו את הכוח ברגלים.

(הרה"ג ר' ברוך רוננבלום שליט"א)

בעל הטורים מביא, שהסיבה ששרו של עשו נתן לו מכה על כף הירך היתה, ששרו של עשו מחה על לקיחת הברכות, והיות וכל מה שקנה יעקב את הבכורה, זה כדי שהוא יהיה כהן, שאמר יעקב אבינו איך יכול להיות שהבכורות הם הכהנים המשרתים, ועשו יהיה כהן המשרת!?

א"כ איך פוסלים את יעקב מן הכהונה? בא שרו של עשו וניסה לעשות בו מום...

עוד מביא בעל הטורים - הוא ניסה לראות אם זה שנאבק איתו, הוא מלאך או בן-אדם, כי איך יכול להיות שהוא נאבק עם יעקב והוא גובר עליו?! התכופף לראות אם יש לו ברכיים.

וזה לשון בעל הטורים: ויגע בכף ירכו. לראות אם הוא מלאך כמותו אם היו לו קפיצים שהמלאכים אין להם קפיצים. א"נ לפוסלו מן העבודה לפי שקנה מעשו הבכורה שבהן העבודה: בכף ירכו. בגימטריא לפוסלו מכהונה.

סיבה נוספת מובאת ברבינו בחיי, בשל"ה הקדוש, בחיד"א ובעוד מפרשים, וז"ל השל"ה: עוד סוד בזה, כי נגע הס"מ, שרו של עשו, בכף ירך יעקב. כלומר, שהיה לו קטרוג בירך שלו, כי נשא יעקב שתי אחיות, והרי נאמר בתורה {ויקרא יח, יח} וְאִשָּׁה אֶל אַחֶתָּה לֹא תִקַּח לְצֶרֶר לְגִלּוֹת עֲרֻתָּהּ עָלֶיהָ בְּחַיֶּיהָ, והאבות קיבלו על עצמם לקיים את כל התורה כולה, וכתב הרמב"ן שהאבות

האם מותר לטלטל שעון יד ביום טוב במקום שאין 'עירוב'?

וחפץ שלא ידוע בוודאות שיהיה בו צורך, אך יתכן שיזדקקו לו - וכגון אשה שהולכת עם ילדיה לבקר אצל הוריה ולוקחת עמה בגדי תינוק להחלפה, למקרה שתזדקק להם - מותר להוציא. ושעון יד - אין בו איסור הוצאה ביום טוב, כיון שיש לאדם צורך לדעת מהי השעה; אולם, יש אומרים, שאם הולך למקום שיש בו שעון, ואינו זקוק לשעון בדרכו, אסור להוציא.

[ביאורים ומוספים דרשו תקיח, 23 ו'25]

כפי שלמדנו, מלאכת 'הוצאה' מותרת ביום טוב רק לצורך אוכל נפש, או צורך אחר מצורכי היום, או לצורך מצוה שיש לקיימה באותו היום.

ומכיון שרגילים להכניס חפצים לכיסים ביום טוב - שהרי ישנם חפצים רבים שנצרכים להם ביום טוב ואין בהם איסור הוצאה - ראוי למי שמתגורר במקום שאין בו 'עירוב', למשמש בכיסיו לפני כל יציאה מהבית ביום טוב, כדי לוודא שאין בהם חפצים מיותרים.

מהי תקנת 'עירובי חצרות'?

בה שותפות עם חבירו, וכגון חצר המשותפת לביתו ולבית חבירו; ולהיפך.

ובשעה שגזר שלמה המלך עליו השלום על טלטול חפצים מרשות היחיד לרשות היחיד, תיקן היתר לאיסור זה על ידי 'עירוב חצרות'; דהיינו, שגובים פת מכל בית, ומניחים אותה באחד הבתים לפני כניסת השבת, לכל הפחות למשך 'בין השמשות'.

[משנ"ב תקיח, ח ר"י; שו"ע שסו, א; ביאורים ומוספים דרשו, 1]

מן התורה, מותר לטלטל חפצים בשבת מרשות היחיד אחת לחברתה, כל שאין ביניהן רשות הרבים דאורייתא, או 'כרמלית', שאסורה מדרבנן כרשות הרבים.

ושלמה המלך עליו השלום גזר שלא יטלטל אדם מרשות היחיד שלו, לרשות היחיד של חבירו, מחשש שיטעו ויטלטלו מרשות היחיד לרשות הרבים. ולכן, אסור לטלטל מביתו לבית חבירו, ולהיפך. וכן אסור לטלטל מביתו לרשות היחיד שיש לו

האם צריך לעשות 'עירוב חצרות' ליום טוב?

אבל אין הלכה כן.

ומנהג בני אשכנז מקדמת דנא שלא לעשות עירוב חצרות בערב יום טוב, כדעת השולחן ערוך; אולם, בעירוב חצרות שעושים פעם אחת בשנה עבור כל שבתות השנה, ראוי לכלול גם את כל הימים טובים, כדעת הרמ"א. ויש שנהגו לעשות עירובי חצרות בערב יום טוב.

[שו"ע תקיח, א, משנ"ב י, שעה"צ יז, וביה"ל ד"ה ואם; ביאורים ומוספים דרשו, 22]

בהמשך לאמור: נחלקו ראשונים, אם תקנת 'עירוב חצרות' היתה גם בנוגע ליום טוב, דהיינו שחפץ שיש בו איסור 'הוצאה' ביום טוב (ראה לעיל), אסור לטלטלו מרשות היחיד אחת לחברתה, או לרשות היחיד משותפת, ללא עירוב חצרות. השולחן ערוך פוסק כדעת המקלים, והרמ"א פוסק כדעת המחמירים. ויש מן הראשונים שסובר שבדבר זה חמור יום טוב משבת, שאין עירוב חצרות מתיר את הטלטול מרשות היחיד לרשות היחיד,

* עשיית מלאכות לצורך אוכל נפש, מותרת ביום טוב. וקיבלו חכמינו ז"ל, שהמלאכות הנעשות לצורך אוכל נפש, מותרות גם שלא לצורך אוכל נפש. ונחלקו ראשונים בהגדרת ההיתר 'שלא לצורך', ולהלכה, ההיתר הוא רק לדבר שיש בו צורך ליום טוב, כגון כדי להרבות בעונג יום טוב, או שיש בו צורך מצוה שיש לקיימה באותו היום, כגון תקיעת שופר וארבעת המינים; ואף כשמדובר במצוה דרבנן, ואף בהידור. ומעיקר הדין, ההיתר הוא אף לצורך מניעת הפסד כספי, אך יש אוסרים, וראוי להחמיר.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

כיצד ניתן לייעד בעלי חיים שהם מוקצה לשחיטה יום טוב?

כי יזדקק להם ביום טוב; ולדוגמה, אם בוודאי לא יזדקק ליותר משלושה פרטים, אין באפשרותו לזמן יותר משלושה. וייעוד זה של בעלי החיים, ניתן לבצעו הן בדיבור והן במחשבה, וכאשר מייעד פרטים מסוימים, יש להכירם היטב בטביעת עין וכדומה, באופן שלא יתחלפו באחרים.

[שו"ע תצו, ח, י ריא, משנ"ב לא, ושעה"צ נג; וראה ביאורים ומוספים דרשו, 39]

בעלי חיים שיש בהם איסור 'מוקצה' (ראה במקורות), ניתן לייעדם מראש לשחיטה ביום טוב, אולם, אין די בייעוד כללי של קבוצת בעלי חיים, כגון באמירה: "ממקום זה אקח עופות לשחיטה ביום טוב", אלא יש צורך בייעוד של כל אחד מהם. וניתן לייעד בעלי חיים רק בהתאם לכמות הפרטים שיתכן

הלוח היומי

ל' בתשרי | רבי צבי הירש ב"ר מאיר חיות זצ"ל, בעל שו"ת מהר"ץ חיות ועוד, אב"ד ז'ולקוב ולבוב

יארצייט:

תרט"ז: רבי צבי הירש ב"ר מאיר חיות זצ"ל, בעל שו"ת מהר"ץ חיות ועוד, אב"ד ז'ולקוב ולבוב.
תרע"ו: רבי כלפא ב"ר אליהו גיג' זצ"ל, מרבני אלג'יר, בעל כגן רווה, כגן הירק, כגן עדנים ועוד.
תרע"ז: רבי יצחק מאיר ב"ר גדליה הזנפרץ זצ"ל, בעל אור יקר.
תש"ם: רבי שלום קלזאן זצ"ל, ר"י סוכת שלום.
תשס"ה: רבי יוסף ב"ר יצחק אייזיק הכהן רוט זצ"ל, רו"מ בית דוד-ב"ב, בעל שיח יוסף.

גם אתה טועה!!!

כתב בעל ה"פלא יועץ" אם חברך יטעה, אל תלעג עליו, כי אינך מושל בדברי פיד, כי גם אתה יכול לטעות, ולמה תלעג על דבר שיש גם לך.

(יעלו חסידים לבעל ה"פלא יועץ" - עה - צ)

בשעה שנפגש עם אדם שטעה, נזהר שלא ללעוג עליו, ונזכור שגם אנו עלולים לטעות

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il